

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۲۹۸۸۲

مجتمع هنر
دانشکده هنر و معماری

پایان نامه
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
معماری

طراحی مجموعه مسکونی منطقه نازوان اصفهان با رویکرد مسکن پاسخده

استاد راهنما: دکتر علی اکبر کوششگران
دکتر مهدی محمودی

استاد مشاور: دکتر حمید ندیمی

۱۳۸۸ / ۲ / ۱

پژوهش و نگارش: آذر خیام حقیقی

مؤلف: اطلاعات درک علمی بزرگ
تسبیح درک

مهر ماه ۱۳۸۷

۱۲۶۸۸۲

تقدیم به

شکوه و جلال خداوند و امیدوارم که همسایه ام نیز از آن بهره گیرد.

و تقدیم به پدر و مادر عزیزم.

قدر دانی

لازم می‌دانم تا از کمک‌ها و راهنمایی‌های اساتید گرامی و دوستان عزیزم که مرا در انجام این پایان‌نامه یاری نموده‌اند، تقدیر و تشکر نمایم.

با سپاس و تشکر از استاد بزرگوارم، جناب آقای دکتر کوششگران که در طول دوران تحصیل و به خصوص در طی مراحل انجام این پایان‌نامه، راهنمایی‌های باارزششان را دریغ نفرمودند.

و با تشکر و قدردانی از جناب آقای دکتر حمید ندیمی، که با نظرات ارزنده‌شان، مرا در پیشبرد این پایان‌نامه و نیز در طول سال‌های دانشکده یاری نمودند.

و با سپاس از همه استادان ارجمندم که در همه این سالها، به من آموختند و آنچه را میدانم مرهون آنها هستم.

با تشکر بسیار از همه دوستان عزیزم که هر لحظه، مرا در انجام این پایان‌نامه یاری نمودند و بدون کمک آنها، انجام این امر مقدور نبود.

مدیریت تحصیلات تکمیلی

صور تجلسه دفاعیه پایان نامه
دانشجوی دوره کارشناسی ارشد

شناسیه: ب/ک/31

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی: خانم آذر خیام حقیقی

دانشجوی کارشناسی ارشد مجتمع هنر و معماری دانشگاه یزد در رشته/گرایش معماری

تحت عنوان: طراحی مجموعه مسکونی منطقه نازوان اصفهان با رویکرد مسکن پاسخده

و تعداد واحد: ۶ در تاریخ ۸۷/۷/۲۵ حضور اعضای هیأت داوران (به شرح ذیل) تشکیل گردید.

پس از ارزیابی پایان نامه توسط هیأت داوران، پایان نامه با نمره: به عدد ۷/۷۵ و به حروف هجریه هفتاد و پنج و درجه سبأ رجباً مورد تصویب قرار گرفت. *

عنوان

نام و نام خانوادگی

امضاء

استاد/ استادان راهنما:

۱- دکتر علی اکبر کوششگران

۲- مهندس مهدی محمودی

استاد/ استادان مشاور:

دکتر حمید ندیمی

متخصص و صاحب نظر داخلی:

مهندس حسین مهدوی پور

متخصص و صاحب نظر خارجی:

دکتر محمد رضا نقصان محمدی

نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه (ناظر)

نام و نام خانوادگی: دکتر اصغر علمدار

امضاء:

چکیده:

بخشی از مشکلات مسکن امروز را می توان ناشی از نحوه تفکر طراحان و معماران نسبت به مردم و خواسته هایشان و چگونگی پاسخگویی به این خواسته ها در طراحی خانه دانست. اگر چه پاسخگویی به نیازهای مردم یکی از اصولی است که اغلب معماران بر آن تاکید دارند، اما هنگامی که از نیازهای انسان سخن به میان می آید، در واقع مقصود نیازهایی است که طراحان برای مردم تصور می کنند. یعنی نیازهایی که فکر می کنند دارند یا باید داشته باشند.

به همین جهت مسکن پاسخده قصد دارد که انسان را به عنوان معیار اولیه طراحی در نظر گرفته، علاوه بر پاسخگویی به نیازها و خواسته هایش او را در طراحی خانه خود سهیم کند. در این پژوهش در ابتدا تعریف درستی از مکان سکونت آورده شده است. در بحث مفاهیم نظری در مورد چستی پاسخدهی صحبت شده، به طوریکه مسکن بایستی پاسخگوی نیازهای در حال تحول انسان باشد. انسان در راه رسیدن به این نیازها فعالیت‌هایی را انجام می دهد که منجر به بروز رفتارهایی در محیط می شود. به همین دلیل با استفاده از علم روان شناسی محیط به بررسی محیط بستر بروز رفتار و مفاهیمی که در طراحی محیط موثرند از قبیل خلوت، قلمرو، فضای شخصی و ازدحام و تراکم پرداخته شده است. در بحث چرائی پاسخدهی نیز می توان گفت مسکن بایستی در انسان احساس تعلق خاطر نماید و احساس بیگانگی و بیهودگی را در او از بین ببرد و حس بودن در یک مکان متعلق به خود، که در آن زنده بودن و رشد کردن را تجربه کرده حفظ نماید. بدین منظور در مبحث چگونگی پاسخگویی از مفاهیمی چون انعطاف پذیری، تنوع پذیری، نفوذپذیری، مزایای حریمیت، آرامش و ... استفاده شده است.

هدف این تحقیق دستیابی به مفاهیم و کاربردی عینی و ساده در فرایند طراحی مسکن بوده تا بتواند پاسخگویی مناسب به فرهنگ، سلیقه ها و نیازهای مخاطبین نامشخص آینده خود باشد. نتایج حاصل در طراحی مجموعه ای مسکونی ناژوان اصفهان به صورت یک نمونه عملی با توجه به اصول یاد شده آورده شده است.

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان مطالب
	چکیده
۱.....	فهرست مطالب
ز.....	فهرست نمودارها وجداول
ح.....	فهرست تصاویر
	فصل اول : مبانی و مفاهیم کلی
۲.....	۱-۱- مقدمه
۳.....	۲-۱- بیان مساله
۴.....	۳-۱- اهداف تحقیق
۵.....	۴-۱- سوالات تحقیق
۵.....	۵-۱- ضرورت تحقیق
۶.....	۶-۱- سابقه و پیشینه موضوع
۸.....	۷-۱- روش تحقیق
۹.....	۸-۱- فرضیه های تحقیق و نتایج کلی قابل پیش بینی
۹.....	۹-۱- اصطلاحات و واژه ها
	فصل دوم: مسکن
۱۱.....	۱-۲- مقدمه
۱۱.....	۲-۲- خانه چیست؟
۱۳.....	۲-۲-۱- خانه سنتی ایران
۱۴.....	۲-۲-۲- خانه نمادی از خود

- ۱۸-۳-۲ کاشانه چیست؟.....
- ۲۰-۴-۲ سکونتگاه (مسکن) چیست؟.....
- ۲۱-۱-۴-۲ سکونتگاه.....
- ۲۲-۵-۲ مکانی برای زندگی (مکانی با کیفیت بی نام).....
- ۲۴-۶-۲ تاریخ پیدایش و تکامل مسکن.....
- ۲۶-۷-۲ مؤخره.....

فصل سوم : مبانی و چهار چوب نظری

- ۲۹-۱-۳ مقدمه.....
- ۳۰-۲-۳ پاسخدهی چیست؟.....
- ۳۲-۳-۳ پاسخدهی به انسان.....
- ۳۳-۴-۳ بررسی نیازهای انسان.....
- ۳۳-۱-۴-۳ نیاز (انگیزش) چیست؟.....
- ۳۴-۲-۴-۳ مدل الکساندر لیتون (احساسات اصلی در رقابت).....
- ۳۴-۳-۴-۳ مدل مازلو (سلسله مراتب نیازهای انسان).....
- ۳۷-۵-۳ بررسی رفتار انسان در محیط.....
- ۳۷-۱-۵-۳ محیط چیست؟.....
- ۳۸-۲-۵-۳ رابطه انسان و محیط.....
- ۳۹-۳-۵-۳ ماهیت روانشناسی محیطی.....
- ۴۰-۴-۵-۳ ادراک محیطی.....
- ۴۳-۵-۵-۳ طرحواره ذهنی.....
- ۴۵-۶-۵-۳ قابلیت‌های محیط.....
- ۴۷-۱-۶-۵-۳ محیط مؤثر.....

- ۴۸..... رفتار ۷-۵-۳
- ۴۹..... قرارگاه رفتاری ۱-۷-۵-۳
- ۵۰..... آثار مفاهیم چهار گانه بر طراحی محیطی ۸-۵-۳
- ۵۱..... خلوت و تعامل اجتماعی ۱-۸-۵-۳
- ۵۱..... تعریف خلوت ۱-۱-۸-۵-۳
- ۵۲..... چند رویکرد نظری بر مفهوم خلوت ۲-۱-۸-۵-۳
- ۵۳..... خلوت مطلوب و خلوت کسب شده ۳-۱-۸-۵-۳
- ۵۵..... قلمرو ۲-۸-۵-۳
- ۵۵..... قلمرو انسان ها ۱-۲-۸-۵-۳
- ۵۸..... فضای شخصی ۳-۸-۵-۳
- ۵۹..... ازدحام و تراکم ۴-۸-۵-۳
- ۶۱..... بررسی رفتار و محیط پاسخده ۹-۵-۳
- ۶۳..... چرایی پاسخدهی در مسکن ۷-۳
- ۶۳..... خانه و احساس تعلق ۱-۷-۳
- ۶۳..... احساس تعلق چیست؟ ۱-۱-۷-۳
- ۶۵..... احساس تعلق و مالکیت ۲-۳-۷-۳
- ۶۷..... خاطره ۲-۷-۳
- ۷۰..... چگونگی پاسخدهی مسکن ۸-۳
- ۷۰..... انعطاف پذیری ۱-۸-۳
- ۷۲..... گوناگونی (تنوع پذیری) ۲-۸-۳
- ۷۴..... تضاد ۳-۸-۳
- ۷۶..... نفوذ پذیری ۴-۸-۳

- ۷۷.....۳-۸-۵- خوانایی
- ۷۷.....۳-۸-۶- محرمیت
- ۷۸.....۳-۸-۷- آرامش
- ۷۹.....۳-۸-۸- نور و روشنایی
- ۸۰.....۳-۸-۹- امکان ارتباط با طبیعت
- ۸۱.....۳-۹- مؤخره

فصل چهارم: بررسی نمونه‌ها (پیشینه تاریخی)

- ۸۳.....۴-۱- مقدمه
- ۸۴.....۴-۲- بررسی الگوهای پاسخدهی در خانه سنتی ایران
- ۸۵.....۴-۲-۱- تنوع پذیری (فضای چند عملکردی)
- ۸۹.....۴-۲-۲- تطبیق پذیری
- ۹۰.....۴-۲-۳- تغییرپذیری
- ۹۲.....۴-۲-۴- جمع بندی
- ۹۳.....۴-۳- تجربیات خارجی در عرصه مسکن پاسخده
- ۹۳.....۴-۳-۱- خانه ایتیوه
- ۹۷.....۴-۳-۲- خانه کشویی
- ۱۰۱.....۴-۳-۳- خانه لیوینگ روم

فصل پنجم: بررسی و شناخت سایت طراحی

- ۱۰۴.....۵-۱- مقدمه
- ۱۰۴.....۵-۲- اصفهان مکانی مناسب برای انتخاب سایت
- ۱۰۴.....۵-۳- بررسی سایت
- ۱۰۶.....۵-۳-۱- ویژگیهای منطقه ای

- ۱۰۶.....۲-۳-۵- ویژگی‌های تاریخی
- ۱۰۶.....۳-۳-۵- ویژگی‌های طبیعی
- ۱۰۷.....۱-۳-۳-۵- بررسی شرایط اقلیمی
- ۱۰۷.....۱-۱-۳-۳-۵- بارندگی
- ۱۰۸.....۲-۱-۳-۳-۵- دما
- ۱۰۸.....۳-۱-۳-۳-۵- رطوبت
- ۱۰۹.....۴-۱-۳-۳-۵- وضعیت بادها
- ۱۰۹.....۲-۳-۳-۵- توپوگرافی و شکل زمین
- ۱۱۰.....۳-۳-۳-۵- جریانهای آبهای سطحی
- ۱۱۰.....۱-۳-۳-۳-۵- رودخانه زاینده رود
- ۱۱۱.....۲-۳-۳-۳-۵- مادیها
- ۱۱۲.....۴-۳-۳-۵- پوشش گیاهی
- ۱۱۳.....۴-۵- عناصر تأثیر گذار در محدوده طراحی
- ۱۱۳.....۵-۵- دلایل انتخاب سایت
- ۱۱۴.....۶-۵- تحلیل سایت
- فصل ششم: طراحی**
- ۱۲۰.....۱-۶- مقدمه
- ۱۲۰.....۲-۶- شکل گیری ایده طرح
- ۱۲۱.....۳-۶- فرآیند طراحی
- ۱۲۱.....۱-۳-۶- روند طراحی از نظر سلسه مراتب فضا
- ۱۲۲.....۱-۱-۳-۶- فضای عمومی
- ۱۲۳.....۲-۱-۳-۶- فضای نیمه عمومی

- ۱۲۴..... ۳-۱-۳-۶- فضای نیمه خصوصی
- ۱۲۵..... ۴-۱-۳-۶- فضای خصوصی
- ۱۲۵..... ۲-۳-۶- روند طراحی از نظر عملکرد.....
- ۱۲۵..... ۱-۲-۳-۶- بررسی نام و عملکرد فضاهای خانه پاسخده.....
- ۱۲۶..... ۲-۲-۳-۶- ترکیب بندی فضایی مناسب.....
- ۱۲۷..... ۳-۲-۳-۶- فعالیتهای خانه.....
- ۱۲۷..... ۱-۳-۲-۳-۶- ورودی (گذار ورودی).....
- ۱۲۸..... ۲-۳-۲-۳-۶- حیاط.....
- ۱۲۹..... ۳-۳-۲-۳-۶- اتاق خانواده «فضای مشترک کانونی».....
- ۱۳۱..... ۴-۳-۲-۳-۶- تراس، ایوان، مهتابی (تماشای عالم در گذار).....
- ۱۳۲..... ۵-۳-۲-۳-۶- حوزه تأسیسات.....
- ۱۳۳..... ۳-۳-۶- روند طراحی از نظر کالبد و سازه.....
- ۱۳۳..... ۱-۳-۳-۶- مصالح مورد استفاده در خانه پاسخده.....
- ۱۳۴..... ۱-۱-۳-۳-۶- سازه آکاردئونی.....
- ۱۳۵..... ۲-۱-۳-۳-۶- اتصال (Link).....
- ۱۳۶..... ۳-۱-۳-۳-۶- شیشه های دو جداره.....
- ۱۳۷..... ۴-۶- طرح پیشنهادی.....

فهرست نمودار و جداول

عنوان	شماره صفحه
نمودار ۱-۳- دیاگرام روند تحقیق.....	۲۹
نمودار ۲-۳- هرم مازلو.....	۳۵
نمودار ۳-۳- مدلی از رفتار که در آن انگیزش انسان به مثابه فرایندی پویا.....	۴۷
نمودار ۴-۳- مدل پویای خلوت.....	۵۵

فهرست تصاویر

عنوان	شماره صفحه
تصویر شماره ۱-۲-خانه بروجردیها کاشان منبع نگارنده.....	۱۱
تصویر شماره ۲-۲-خانه عامریها کاشان منبع نگارنده	۱۴
تصویر شماره ۳-۲-یونگ در حال طراحی خانه خود	۱۵
تصویر شماره ۴-۲-خانه یونگ	۱۵
تصویر شماره ۵-۲-نمای داخلی خانه یونگ.....	۱۶
تصویر شماره ۶-۲-خانه یونگ	۱۷
تصویر شماره ۱-۴-نقشه طبقه همکف خانه حاج حسن غفوری (قزوینها)	۸۷
تصویر شماره ۲-۴-برش الف-الف ونمای جبهه شرقی حیاط اندرونی خانه قزوینیها.....	۸۷
تصویر شماره ۳-۴-دالان ورودی خانه قزوینیها.....	۸۸
تصویر شماره ۴-۴-فضای داخلی تالار اصلی خانه قزوینیها.....	۸۸
تصویر شماره ۵-۴-جبهه شرقی حیاط اندرونی خانه قزوینیها.....	۸۸
تصویر شماره ۶-۴-جبهه شرقی حیاط بیرونی خانه قزوینیها	۹۰
تصویر شماره ۷-۴-پلان خانه اپتیو	۹۳
تصویر شماره ۸-۴-نحوه قرارگیری مبلمانهای انعطاف پذیر در کف خانه	۹۴
تصویر شماره ۹-۴-آماده سازی برای استفاده به عنوان فضای نشیمن و فضای تماشای تلویزیون ...	۹۴
تصویر شماره ۱۰-۴-آماده سازی برای استفاده به عنوان فضای خواب	۹۵
تصویر شماره ۱۱-۴-میز با ارتفاع قابل تغییر	۹۶
تصویر شماره ۱۲-۴-سرویس بهداشتی و حمام.....	۹۶
تصویر شماره ۱۳-۴-طراحی منعطف خانه کشویی.....	۹۷
تصویر شماره ۱۴-۴-فضای داخلی طبقه اول خانه کشویی.....	۹۸
تصویر شماره ۱۵-۴-فضای داخلی طبقه اول در هنگام استفاده	۹۸

- تصویر شماره ۴-۱۶- فضای داخلی طبقه اول در هنگام استفاده ۹۸
- تصویر شماره ۴-۱۷- فضای داخلی طبقه اول در هنگام استفاده از فضای آشپزخانه و غذاخوری ۹۹
- تصویر شماره ۴-۱۸- فضای داخلی طبقه اول در هنگام استفاده از فضای غذاخوری ۹۹
- تصویر شماره ۴-۱۹- فضای داخلی طبقه همکف در هنگام استفاده ۱۰۰
- تصویر شماره ۴-۲۰- فضای داخلی طبقه همکف در هنگام استفاده ۱۰۱
- تصویر شماره ۴-۲۱- خانه لیوینگ روم ۱۰۱
- تصویر شماره ۴-۲۲- بالکن معلق ۱۰۲
- تصویر شماره ۴-۲۳- فضای داخلی خانه ۱۰۲
- تصویر شماره ۵-۱- سایت ناژوان ۱۰۵
- تصویر شماره ۵-۲- دسترسی به سایت ۱۱۵
- تصویر شماره ۵-۳- تحلیل سایت ۱۱۶
- تصویر شماره ۵-۴- محیط طبیعی اطراف سایت ۱۱۷
- تصویر شماره ۵-۵- دیدهای سایت ۱۱۸
- تصویر ۶-۱- اسکیس مراحل شکل گیری ایده اولیه ۱۲۱
- تصویر ۶-۲- اسکیس از فضای عمومی ۱۲۳
- تصویر ۶-۳- اسکیس از فضای نیمه عمومی ۱۲۴
- تصویر ۶-۴- اسکیس از فضای حیاط ۱۲۹
- تصویر ۶-۵- اسکیس از تراس ۱۳۱
- تصویر ۶-۶- دیوار آکاردئونی ۱۳۴
- تصویر ۶-۷- طریقه استفاده از دیوار آکاردئونی ۱۳۵
- تصویر ۶-۸- اتصالات (استفاده جزئی) ۱۳۵
- تصویر ۶-۹- اتصالات (استفاده کلی) ۱۳۶

فصل اول:

مبانی و مفاهیم کلی

۱-۱- مقدمه :

نقش و اهمیت مسکن به عنوان سرپناه انسان، نقشی حساس و کلیدی بوده و توجهی جدی و اصولی را می طلبد. با توجه به مولفه های زندگی مدرن و تغییر نامحسوس ولی پویای فرهنگ سکونت در ایران و جایگاه جدید مسکن در آن، به نظر نمی رسد طراحی یک خانه مسکونی تک بعدی که تنها پاسخگوی یک فرهنگ خاص و در یک بازه زمانی محدود است، جوابگوی نیازهای متنوع و متکثر کنونی جامعه ما باشد.

امکان انطباق مسکن با نیازهای فیزیکی و روانی متغیر استفاده کنندگان فعلی و دارا بودن پتانسیل انطباق پذیری با فرهنگ و نیازهای استفاده کنندگان آینده از جمله مواردی است که تحقیق و مطالعه بیشتری را در جامعه فعلی ایران می طلبد.

به همان اندازه که الگوهای زندگی در جهان مدرن دائماً در حال تغییر و تحول اند، فضاهای مسکونی و خانه های ما نیز در مواجهه با این موج فزاینده و سریع زندگی قرار گرفته و به تبع آن تغییرات در الگوی مسکن و ویژگیهای آن نیز به وجود می آید.

تأثیرات اجتناب ناپذیر تکنولوژیهای جدید، تغییرات محیطی و اقلیمی، دگرگونی روابط اجتماعی، تغییر ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و ... در مسکن کاملاً مشهود است، ولی در بعضی مواقع دامنه این تغییرات و دگرگونیها وسیع شده و جامعه دیگر نمی تواند نسبت به این تغییرات بی تفاوت بماند، چرا که در غیر این صورت نیز جوابگوی مخاطبین خود نخواهد بود.

از طرفی نیز روند تغییرات و دگرگونیها در جامعه آنچنان سریع است که خانه ها برای هماهنگی و همراهی با این تحولات و نیازهای جدید، ملزم به تغییرات متناوب و دائمی هستند.

بنابراین تحقیق برای یافتن راه حلهائی برای پاسخگویی محیطهای مسکونی به این تحولات روز افزون و همراه شدن با روند رو به رشد آن یکی از نیازهای کنونی مطالعاتی بخش معماری مسکن می باشد.

۱-۲- بیان مساله :

نقش و اهمیت مسکن به عنوان سرپناه انسان ، نقش حساس و کلیدی بوده و توجهی جدی و اصولی را می طلبد. با توجه به وارد شدن سایه عصر مدرن و تغییر نامحسوس ، ولی پویای فرهنگ زندگی در ایران و جایگاه جدید مسکن در آن شاید دیگر طراحی یک خانه مسکونی تک بعدی که تنها پاسخگوی یک فرهنگ خاص و در یک بازه زمانی مشخص است، جوابگوی نیازهای متنوع و متغیر کنونی ما نباشد.

امکان انطباق سکونتگاه با نیازهای فیزیولوژیکی و روانی انسان فعلی و دارا بودن پتانسیل انطباق پذیری با فرهنگ و نیازهای کاربران آینده از جمله مواردی است که تحقیق و مطالعه بیشتری در جامعه کنونی ایران می طلبد.

تأثیرات اجتناب ناپذیر تکنولوژیهای جدید، تغییرات محیطی و اقلیمی، دگرگونی روابط اجتماعی تغییر ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و ... در مسکن کاملاً مشهود است ولی در بعضی مواقع دامنه این تغییرات و دگرگونیها وسیع شده و خانه دیگر نمی تواند نسبت به این تغییرات ثابت بماند و در غیر اینصورت نیز پاسخگوی مخاطبین خود نخواهد بود. در طراحی مسکن گاهی مردم را کلیتی می پنداریم که در موقعیتهای آنها باید بر اساس الگوهای ذهنی طراح رفتار کرده و در فضاهای مطابق با پیش بینی های او زندگی کنند، در صورتیکه رفتار آنها با انتظارات طراح هماهنگ نباشد، به دلیل فقر فرهنگی و نداشتن شیوه صحیح استفاده از فضا مورد انتقاد قرار می گیرند.

اگر کاربران از چگونگی فضاها احساس نارضایتی کنند، گمان می بریم که به جای دخل و تصرف در فضا باید شیوه زندگی خود را تغییر دهند.

علاوه بر این طراحی مسکن امروز معمولاً بر مبنای تعاریفی که کارفرمایان و پشتیبانان مالی پروژه از فضاها ترسیم می کنند شکل می گیرد آنها اصولاً علاقه زیادی به ارتقاء قدرت انتخاب کاربران ندارند.

از نظر آنان کاربران ممکن است در لباس مستاجرین و یا کارمندان اداری که خریدار واحدهای سازمانی هستند جلوه نمایند و طراحی نیز غالباً بر مبنای تعاریفی از فعالیت ها که به ترسیم الگوهای فعالیتی مورد تمایل کارفرمایان است، شکل می گیرد. (بنتلی، ۱۳۸۲، ص ۱۵۷)

آنچه در این تحقیق بدان پرداخته شده طراحی مسکنی پاسخده است، که در آن با دستیابی به سکونتگاهی ساخته دست بشر و با تقویت فرصتهای مناسب از طریق به حد اعلا رساندن گستره گزینه های قابل عرضه به انسان، یک مسکن دموکراتیک^۱ برای استفاده کنندگان فراهم آورد.

(بنتلی، ۱۳۸۲)

مسکن پاسخده مکانی است که می تواند با توجه به اصول روانشناسی محیط و بررسی رفتارها و نیازهای انسان ، پاسخگوی ساکنان خود بوده و با استفاده از عواملی از قبیل انعطاف پذیری^۲ و تنوع پذیری و... محیطی دموکراتیک را ایجاد می کند. محیطی که فرد در آن احساس آزادی و رهایی داشته باشد.

خانه مکانی است که در آن انسانها سعی بر این دارند، که قسمتی از جهان اطراف را به تصرف خود در آورند و در هنگام پای نهادن به خانه به آسایش دست یابند ، آدمی به مکانی متفاوت از جهان پر معنای بیرون یعنی دنیای درونی وارد می شود. جایی که آن را چهار دیواری اختیاری قلمداد می کند، در آنجا هویت می یابد و سکونت خصوصی را تحقق بخشیده و انتخاب آزادی را که در اجتماع و خارج خواهان آن است را در محیط داخلی خود حکمفرما می کند.

۱-۳- اهداف تحقیق :

- 1- Democratic
- 2- Flexible

- ۱- طراحی سکونتگاه به منظور ارتقای پاسخگویی به نیازهای روانی و معنوی انسان
- ۲- شناخت نیازهایی که می تواند در طراحی مسکن پاسخده ایفای نقش نماید.
- ۳- بررسی احساس تعلق در خانه به عنوان عاملی که بتواند پاسخگوی نیازهای روانی انسان باشد.

۱-۴- سوالات تحقیق

- ۱- مسکن پاسخده چیست (معلول چه عواملی است)؟
- ۲- حس تعلق چه گونه در طرح مسکن قابل دستیابی است؟
- ۳- با استفاده از چه اصول و یا الگوهایی می توان خانه ای پاسخده ، راحت و مأمنی برای زندگی مردم فراهم آورد؟

۱-۵- ضرورت تحقیق

امروزه آدمها تنها در مکانها حضور دارند ولی رضایتمندی از محیط احساسی است که کمتر به آن دست می یابند. تاثیر این عدم رضایت و احساس تعلق بر روی افراد باعث مشکلاتی در ساختارهای اجتماعی و فرهنگی مردم گشته است. برای جلوگیری در گسیختگی تعاملات بین انسانها ، جامعه ، مردم و سکونتگاهشان می بایست خانه ای متناسب با نیازهایشان طراحی کرد. بررسی این عوامل تاکید مضاعفی بر ضرورت تحقیق در زمینه هایی است که امکان پیشنهاد راه حل طراحی خانه برای انسانی که در حال رشد و تکامل است را تامین می کند .